

DOĞAL GAZ PİYASASINDA İHTAR UYGULAMASI

Doğal gazın ithali, iletimi, dağıtımı, depolanması, pazarlanması, ticareti ve ihracatı ile bu faaliyetlere ilişkin tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen 4646 sayılı **Doğal Gaz Piyasası Kanunu** ("Kanun") 2 Mayıs 2001 tarihinde yasalaşmıştır. Kanun'un amacı doğal gazın; kaliteli, sürekli, ucuz, rekabete dayalı esaslar çerçevesinde ve çevreye zarar vermeyecek şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için **doğal gaz piyasasının** serbestleştirilerek; mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir doğal gaz piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanmasıdır. Kanun, **düzenleme ve denetlemenin mali ve idari yönden bağımsız bir otorite olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu** ("EPDK", "Kurum") **tarafından gerçekleştirilmesini öngörmüştür.**

Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nu ihlal eden kişilere yaptırım uygulama yetkisi EPDK'ya aittir.

Kanun'un öngördüğü piyasa yapısı ve düzeninin oluşması ve sürdürülmesi için gerek Kanun'da gerekse ikincil düzenlemelerde muhatapları açısından birçok yükümlülüğe **yer verilmiştir.** Kanun koyucu, piyasanın düzenleyici kurumu olarak **EPDK'ya,** söz konusu **yükümlülükleri ihlal eden kişiler hakkında yüksek idari para cezaları ve lisans iptali gibi ciddi yaptırımların uygulanması yetki ve görevini de vermiştir.** Uygulanacak yaptırımlar, Kanun'un "Yaptırımlar ve Yaptırımların Uygulanmasındaki Usul" başlıklı 9 uncu maddesinde belirlenmiştir.

Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nu ihlal edenlere yaptırım uygulamadan önce ihtar ön koşuldur.

Kanun'un 9 uncu maddesi incelendiğinde ise istisnai durumlar hariç olmak üzere Kanun'a aykırılığı gerçekleştirenler hakkında yaptırım tesis edilmeden önce "İhtar" uygulanmasının zorunlu tutulduğu görülmektedir. İhtar uygulaması, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("Kurul") tarafından soruşturma sonucu tespit edilen ihlal sonucunda, hakkında soruşturma yapılan kişiye mevzuata aykırılığın giderilmesi için yazılı uyarı ile uygun bir süre verilmesi ve aykırılığın giderilmemesi halinde ilgiliye aynı maddede yer alan yaptırım veya cezaların uygulanması olarak tanımlanabilecektir.

İhtar sürecine ilişkin usul ve esaslar Denetim Yönetmeliği'nde düzenlenmektedir.

4646 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesine göre, soruşturmada takip edilecek usul ve esasların yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüş olup; ihtar süreci 28/1/2003 tarihli ve 25007 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Doğal Gaz Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in ("Denetim Yönetmeliği") 21 inci maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, **soruşturma raporunda ilgili mevzuat**

hükümlerine aykırılık tespit edilmiş ve bu tespit Kurul tarafından da sabit görülmüş ise hakkında soruşturma yapılan gerçek veya tüzel kişiye 15 (on beş) günden az olmamak üzere uygun bir süre verilmesi ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırılığı bu süre içinde düzeltmesi yönünde uyarıda bulunulması gerekmektedir. Yapılan uyarı üzerine ilgili mevzuat hükümlerine **aykırılığın verilen süre içinde düzeltilmiş olması halinde Kurul,** yapılmakta olan **soruşturmanın sona erdirilmesine karar verir.**

İhtarnamede verilen süre içerisinde aykırılığın düzeltilmemesi halinde yaptırımların uygulanmasına karar verilir.

İlgiliye **ihhtar ile verilen süre içinde ilgili mevzuat hükümlerine aykırılığın düzeltilmemiş olması halinde** ise **Kurul,** Kanun'un 9 uncu maddesinde öngörülen **yaptırımların uygulanmasını kararlaştırır.** Söz konusu maddede düzenlenen **idari yaptırımlar, idari para cezası ve ikinci ihhtar ile lisans iptalidir. İkinci ihhtar kapsamında** aykırılığın niteliğine göre değişik uzunlukta süreler verilerek, **aykırılığın durdurulması ya da giderilmesi talep edilmektedir.**

Kurul tarafından **bilgi isteme veya yerinde inceleme halleri ile istenen bilgilerin yanlış, eksik veya yanıltıcı olarak verildiğinin saptanması veya hiç bilgi verilmemesi ya da yerinde inceleme imkânının verilmemesi** hallerinde; ilgiliye, Kanun'un 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan matbu idarî para cezası verilecek ve 7 (yedi gün) içinde bilgilerin doğru olarak verilmesi veya inceleme imkânının sağlanması gerektiği ihhtar edilecektir.

Kurul tarafından, ilgilinin **Kanun hükümlerine ve çıkarılan yönetmelik, talimat ve tebliğlere aykırı hareket ettiğinin saptanması** halinde; ilgiliye Kanun'un 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde düzenlenen idarî para cezası verilir ve 30 (otuz) gün içinde aykırılığın giderilmesi ihhtar edilir

İlgilinin **lisans veya sertifika genel esasları ve yükümlülüklerinden herhangi birisini yerine getirmediğinin** Kurul'ca **saptanması** halinde ilgiliye, Kanun'un 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan idarî para cezası verilir ve mevzuata aykırı durumun 30 (otuz) gün içinde düzeltilmesi ihhtar edilir.

Aynı fıkranın (d) bendi uyarınca, **lisans veya sertifika müracaatında ve bunların verilmesinde aranan şartlar konusunda gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans veya sertifikada öngörülen hususları etkileyecek şartlardaki değişikliklerin Kurul'a bildirilmemesi** halinde; ilgiliye bu maddede düzenlenen tutarda idarî para cezası verilir ve bu halin 30 (otuz) gün içinde düzeltilmesi ihhtar edilir.

Bununla birlikte, **lisans müracaatı sırasında iştirak ilişkisi konusunda yanıltıcı bilgi verilmesi veya faaliyet süresi boyunca iştirak ilişkisi yasağına aykırı davranışta bulunulması**; Kanun'da lisans müracaatında aranan şartlar ile ilgili yanıltıcı bilgi vermekten ayrı olarak düzenlenmiştir. Bu durumda, ilgiliye Kanun'un 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde düzenlenen tutarda idari para cezası verilecek ve ayrıca 30 (otuz) gün içerisinde iştirak ilişkisinin düzeltilmesi ihtar edilecektir.

Piyasada **lisans kapsamı dışında faaliyet gösterildiğinin saptanması** halinde, ilgiliye aynı fıkranın (f) bendi uyarınca idarî para cezası verilerek, 15 (on beş) gün içinde kapsam dışı faaliyetin veya aleyhe faaliyetin durdurulması ihtar edilecektir.

İhtar Uygulamasının İstisnası Durumlar

4646 sayılı Kanun nezdinde **genel uygulama** yukarıda açıklandığı gibi **önce mevzuata aykırılığın giderilmesinin ihtarı, aksi halde ilgiliye idari para cezası ile ikinci ihtarın uygulanması** olmakla birlikte; genel durumdan farklı olarak Kanun'un 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde **doğrudan lisans iptali gerektiren durumlar** düzenlenmiştir. Bu düzenleme kapsamında, ilgiliye lisans veya sertifikanın verilmesine esas olan şartların faaliyetlerin yürütülmesi sırasında ortadan kalktığından saptanması halinde ilgilinin lisans veya sertifikası doğrudan iptal edilecektir. Bu şartların baştan beri mevcut olmadığının saptanması halinde ise lisans veya sertifikanın iptali yanında ilgiliye ayrıca idarî para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Aykırılığın Tekrarı Halinde Cezanın Artırılması

Mevzuata aykırı fiilde bulunan ilgili, ikinci ihtara rağmen mevzuata aykırı durumu düzeltmez veya cezanın verildiği tarihten itibaren 2 (iki) yıl içinde aynı fiili tekrarlırsa, ilgiliye uygulanacak idari para cezaları her defasında bir önceki cezanın 2 (iki) katı oranında artırılarak uygulanacaktır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren 2 (iki) yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz. **Aynı fiil 2 (iki) yıl içinde işlendiği takdirde, artırılarak uygulanacak idari para cezasının tutarı cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin bilançosundaki safi satış hasılatının yüzde yirmisini aşmamalıdır.** Cezaların bu düzeye ulaşması halinde, Kurul; doğrudan lisans veya sertifikayı iptal edebilecektir.

Sonuç

Özetle, soruşturma raporunda ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık tespit edilmiş ve bu tespit Kurul tarafından da sabit görülmüş ise; hakkında soruşturma yapılan gerçek veya

tüzel kişiye mevzuata aykırılık oluşturan durumu düzeltmesi için en az 15 (on beş) gün süre verildiği ihtar edilecek; ilgili, ihtara rağmen mevzuata aykırı durumu devam ettiriyorsa Kanun'un 9 uncu maddesinde söz konusu fiile tekabül eden yaptırıma tabi olacaktır.

Kanun kapsamında EPDK tarafından verilen idari para cezaları, yasa koyucu tarafından maktu olarak düzenlenmiş olup; Kurum'un idari para cezasının tutarını belirleme konusunda bir takdir yetkisi bulunmamaktadır.

İdari para cezası bir idari yaptırım olduğundan, Kurul'un 9 uncu madde kapsamında verdiği kararlarına karşı yetkili idare mahkemesi olan Ankara İdare Mahkemesi nezdinde dava açılabilir.

Destek için info@lbfpartners.com adresinden bizimle iletişime geçebilirsiniz.